

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

11/10-1806

20.05.2016

Прем'єр-міністру України

ГРОЙСМАНУ В.Б.

Шановний Володимире Борисовичу!

Надсилаємо адресований Вам депутатський запит народного депутата України Павленка Ю. О., оголошений на засіданні Верховної Ради України 20 травня 2016 року, для розгляду і надання відповіді автору запиту і Верховній Раді України у встановлений чинним законодавством 15-денний термін.

Додаток: депутатський запит на 3 арк. у 1 прим.

З повагою

А. ПАРУБІЙ

НАРОДНИЙ ДЕПУТАТ УКРАЇНИ

01008, м. Київ, вул. Грушевського, 5

«18» травня 2016 р.

Вих. №018/3/183-16

Прем'єр-міністру України
В.Б. ГРОЙСМАНУ

ДЕПУТАТСЬКИЙ ЗАПИТ

*Щодо бездіяльності центральних органів
виконавчої влади з питань захисту прав дітей,
які постраждали від збройного конфлікту*

Шановний Володимире Борисовичу!

Тема захисту прав дітей, ефективності діяльності з цих питань центральних та місцевих органів виконавчої влади, завжди активно використовувалась в контексті гібридної війни. Опоненти України неодноразово організовували поширення неправдивих повідомлень про знущання над дітьми в Україні.

Разом з тим, в Україні, за два роки, що минули від початку військового конфлікту, не напрацьовано необхідної законодавчої бази для здійснення захисту дітей, які постраждали від збройного конфлікту.

Так, в Україні до сьогодні не внесено змін в постанови Кабінету Міністрів щодо діяльності органів опіки та піклування по захисту дітей, які перебувають в зоні збройного конфлікту або походять з цієї території.

На численні мої запити, Мінсоцполітики не повідомили чітку відповідь про кількість дітей-сиріт та позбавлених батьківського піклування, яких прийомні батьки, батьки-вихователі, опікуни (тобто особи, уповноважені Україною) вивезли до Російської Федерації. З неофіційних джерел надходить інформація про випадки усиновлення українських дітей громадянами Росії, що протирічить законодавству України. Місцеві органи виконавчої влади, перш за все, у Донецькій та Луганській областях, отримують офіційні листи від органів опіки та піклування з Російської Федерації про перевлаштування цих дітей (посилаються на ст. 35, ч.1 Мінської конвенції) під опіку громадян Росії, фактично повідомляючи про бездіяльність української сторони (ст.36). Українська сторона жодних дій не вживає, Мінсоцполітики з цих питань роз'яснень місцевим органам виконавчої влади не надає.

По інформації начальників Служб у справах дітей районів та міст Донецької і Луганської областей, на їх звертання до консульських служб України в

Російській Федерації з проханням з'ясувати умови проживання українських дітей на території Російської Федерації, відповіді не отримано.

До мене, як до народного депутата, звертаються фахівці служб у справах дітей з інформацією про те, що до них звертаються батьки, які проживають на непідконтрольній українській владі території, з вимогою повернути дитину, яка була вивезена з території проведення АТО під час евакуації дітей з закладів. За чинним законодавством для повернення дитини батькам, вони мають надати документи про умови проживання та доходи. Ці документи можуть бути поданими тільки з печатками, так званих ЛНР\ДНР, і не можуть бути визнаними українськими органами влади. Отже, будинок дитини не має права ні повернути дитину її батькам, ні далі утримувати її в закладі. За даними обласних державних адміністрацій, які я отримав на мій запит, на мирних територіях в інтернатних закладах виховується майже 1 тисяча таких дітей. Державні службовці, педагогічні та медичні працівники до сьогодні не мають алгоритму дії.

Незадовільна робота Міністерства соціальної політики з обліку дітей та надання їм статусу, обумовлює зменшення в Україні кількості дітей-сиріт та позбавлених батьківського піклування. За два роки проведення антитерористичної операції, коли нарастають негативні соціальні процеси та зростає смертність дорослих людей, кількість дітей, яких держава визнала дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування, зменшилась на 18 тисяч. Мінсоцполітики безпідставно виключив з бази даних "Діти" всіх дітей, які до початку антитерористичної операції були визнані "дітьми-сиротами і позбавленими батьківського піклування" місцевими органами влади України на тих територіях, які сьогодні непідконтрольні українським органам влади. Тисячі таких не облікованих дітей перебувають сьогодні на підконтрольній території України.

Державні службовці місцевих органів виконавчої влади, вирішуючи питання щодо дітей, особливо тимчасово переміщених з зони АТО, не знаходять відповідей на численні запитання у чинному законодавстві. Стосовно внутрішньо-переміщених дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, місце походження у яких на тимчасово непідконтрольній українській владі території, Служби у справах дітей не мають повного алгоритму дій. Мінсоцполітики таких процедур не розробило.

Порядок в'їзду на неконтрольовану територію та виїзду з неї громадян України, не регулює багатьох важливих аспектів щодо дітей. Так, діти усиновлені або влаштовані під опіку рішенням так званих ДНР, ЛНР на територію України, як правило, не допускаються. У виключних випадках, коли таким усиновителям вдалося потрапити на підконтрольну українській владі територію, за чинним законодавством, усиновителям загрожує відібрання дитини, бо українські органи влади такі рішення про усиновлення не визнають. Порядку дій державних службовців у таких випадках не визначено.

У зоні проведення АТО з'явилися нові, породжені наслідками військового конфлікту, категорії дітей: передані (видворенні) Російською Федерацією діти, які на початку військового конфлікту виїхали до РФ і потрапили там в стан безпритульності; діти, батьки яких залишились на непідконтрольних українській

владі територіях, і не виконують батьківських обов'язків; діти, розлучені війною з батьками, загублені діти; діти та жінки, які пережили насильство з боку військових; діти, які довгий час перебували під патронатом військових і жили на блок-постах та при військових частинах; діти з бездомними батьками тощо. Порядок дій місцевих органів влади з метою захисту таких дітей та надання їм допомоги не розроблений.

Внаслідок відсутності ефективних процедур захисту прав дитини, в Україні відновлюється безпритульність. Безпритульні діти з зони проведення АТО перебувають у різних містах України. Фактична відсутність рейдів з вилучення дітей з вулиці, зменшення мережі центрів соціальної реабілітації дітей (ЦСПР) не дозволяє мінімізувати безпритульність. У Луганській області із 12 ЦСПР залишився на контрольованій українською владою території єдиний – Лисичанський. У Донецькій області із 12 – залишилось 6 ЦСПР (у Авдіївському сьогодні розташовані військові). Завдання подолання безпритульності дітей утримує Національна стратегія у сфері прав людини, затверджена Указом Президента України від 25.08.2015 р. №501/2015. Заходи Кабінету Міністрів, затверджені розпорядженням від 23.11.2015 р. № 1393-р, є недостатніми і для виконання завдань Указу, і для вирішення проблем дітей, які опинилися в стані безпритульності.

У січні 2016 року законом «Про охорону дитинства» визначено поняття "дитина, яка постраждала внаслідок воєнних дій і збройних конфліктів" та заборонено залучати дітей до воєнних дій та збройних конфліктів. Нажаль, широкої інформаційно-роз'яснювальної роботи щодо захисту дітей від участі у воєнних діях і збройних конфліктах, як це передбачено законом, не проводиться.

Підготовлена за дорученням Уряду і оприлюднена у кінці 2015 року Державна доповідь про становище дітей в Україні «Дотримання прав дитини в умовах збройного конфлікту» не визначає нових викликів з питань захисту дітей від наслідків збройного конфлікту та не передбачає нових процедур для мінімізації цих наслідків.

Прошу вжити заходів до посилення діяльності Центральних та місцевих органів виконавчої влади з питань захисту дітей від наслідків збройного конфлікту, удосконалення нормативної бази, підвищення професійної компетентності, зокрема, співробітників Міністерства соціальної політики, як відповідального за діяльність з цих питань. Впевнений, що це дозволить поліпшити захист українських дітей та мінімізувати іміджеві втрати України на міжнародному рівні.

З повагою,
Народний депутат України

ПАВЛЕНКО Ю.О.
(посв. № 183)